

Materijal za odgojitelje –interno (I.Miloš, rehabilitator)
Aktivnosti za senzibilizaciju i razumijevanje teškoća u razvoju
(Prilagođeno Disability Awareness Activity Packet)

Izdvojene predložene aktivnosti povodom svjetskog dana svjesnosti o autizmu:

Aktivnost „Ometanje“

– prikladna za teme teškoće pažnje, ADHD, teškoće senzorne integracije, poremećaj iz spektra autizma

Podijeliti djecu u skupine od 5 djece, te im dodijeliti uloge (mogu izvlačiti kartice s brojevima) od 1-5.

Dijete br.1 ima ulogu djeteta s poremećajem iz spektra autizma. Njegov zadatak je poslušati priču ili anegdotu ili sl. (odgojitelj zadaje neku temu, npr. kako si proveo vikend) koju će mu ispričati dijete br.2 te treba pažljivo slušati kako bi ju zapamtio i prepričao.

Dijete br. 3 ima zadatak stajati iza djeteta br.1 i s komadićem kartona cijelo vrijeme lagano grebati dijete br.1 po vratu.

Dijete br.4 ima zadatak za to vrijeme stajati ili sjediti u blizini i glasno pjevati ili recitirati pjesmicu po izboru.

Dijete br.5 treba za vrijeme izvođenja zadatka cijelo vrijeme dodirivati (maziti) dijete br.1 po ramenu i glavi.

Dijete br.2 ispričat će zadanu priču, normalnim tonom glasa.

Na znak odgojitelja, svi kreću sa zadatkom.

Nakon završetka, uloge se zamjenjuju.

Varijacije i dodaci: još jedna uloga može biti vizualno ometanje, npr. baterijskom lampom (ali s oprezom – ne uperiti u oči već npr. mahati ispred djeteta s lampom) ili paliti i gasiti svjetlo

Nakon zadatka može se razgovarati s djecom o tome kako su se osjećali uz toliko ometanja, jesu li se mogli koncentrirati na slušanje, jesu li mogli čuti i razumjeti priču koju su trebali slušati, što su poželjeli učiniti da bi suzbili umetanje, jesu li poželjeli vikati ili pobjeći.. Porazgovarajte i o tome što bi moglo pomoći u takvoj situaciji.

Nekoј djeci jako smetaju stvari koje mi uopće ne primjećujemo, npr. zvukovi izvana, razgovor druge djece u grupi, lupanje tanjurima. Također, mogu biti jako osjetljivi na npr. guranje prilikom čekanja na red, ili ih svaka majica i papuče žuljaju i grebu. To im otežava da čuju i razumiju što im se govori, a ponekad uzrokuje da se ljute ili osamljuju.

Aktivnost „Nepoznati jezik“ (prikladno i za djecu koja govore drugim jezikom te za djecu s teškoćama u razumijevanju govora i jezika i djecu s poremećajem iz spektra autizma)

Ukoliko ima djece koja govore druge jezike, jedno dijete stane ispred skupine i govori riječi ili rečenice na drugom jeziku. Grupa treba pogađati što je dijete reklo. Ako nema djeteta koje može odigrati tu ulogu, preuzima ju odgojitelj ili roditelj.

Razgovara se o tome kako su se osjećala djeca kada nisu razumjela što im se govori. Koliko su se trudili, koliko su brzo odustajali? Što može pomoći u takvoj situaciji; koji su drugi načini komunikacije. Pojašnjava se da su u sličnoj situaciji djeca koja još ne razumiju govor, upute i pitanja, kao i djeca koja dolaze iz druge jezične sredine.

Aktivnost „Bez riječi“

(varijacija igre pantomima)

Odgojitelj/roditelj zadaje (šapne) jednom djetetu rečenicu. Npr. "Obožavam jesti pizzu." "Mačka je ulovila miša." "Izgubio sam autić."

Zadatak djeteta je ostatku grupe prenijeti rečenicu bez korištenja govora, glasanja, pisanja i slova.

Razgovara se s djecom je li bilo teško sporazumijevati se bez govora. Što može pomoći? Kako možemo komunicirati s nekim tko nam ne može odgovoriti? Kako im možemo pomoći?

Napomene za aktivnosti s djecom:

-dvoje djece/osoba s istom vrstom teškoće mogu biti vrlo različiti

- zaštita osobnih podataka - informacije o djetetu i njegovim teškoćama odgojitelji ne smiju dijeliti s drugim roditeljima

-nije potrebno prilikom aktivnosti isticati i imenovati djecu s teškoćama na način „vidiš tako je i Marku, zato je on jučer vrištao“ već naglašavati „pojedinoj djeci to smeta“ – djeca će sama

povezati i zaključiti

-nije u potpunosti moguće, niti je potrebno, strogo odijeliti aktivnosti u kategorije prema vrsti teškoća – neka djeca imaju više vrsta teškoća, a pojedine aktivnosti mogu se koristiti za pojašnjavanje više različitih teškoća u razvoju

-za očekivati je da djeca primjećuju različitosti te postavljaju pitanja odgojitelju; odgovori pritom trebaju biti prilagođeni dobi, jednostavni i iskreni. Sasvim je u redu odgovoriti djetetu „ne znam“ ili „nisam sigurna zašto je to tako“, ako je to u tom trenutku činjenica. Često može pomoći da djetetu koje traži informacije postavimo potpitanje npr. „Kako to misliš“, „Što te točno zanima?“.

-medicinski pojmovi i stručni nazivi u ovoj dobi uglavnom nisu ono što djeca trebaju kada postavljaju pitanja o različitostima kod druge djece. Npr. kada dijete pita „zašto on još ima pelenu, velik je“ – u vrtićkoj dobi nema potrebe opširno pojašnjavati izraze „posebne potrebe“, „usporen razvoj“ i sl. Dovoljno je reći „zasad još ne zna na wc“ i „netko to nauči s 1,2,3 god, a netko tek sa 7 godina“.

-Važno je NE govoriti o djetetu s teškoćom u razvoju kako je „bolesno“ (radi se o stanju, ne o bolesti)!

O poremećaju iz spektra autizma

-upravo naziv „spektar“ označava da se radi o širokom spektru poremećaja – različita je razina funkcioniranja djece i različiti simptomi

-glavna obilježja su teškoće u socijalnoj komunikaciji i socijalnoj interakciji, teškoće senzorne integracije, stereotipije, inzistiranje na rutinama te teškoće razumijevanja i prilagođavanja pravilima

-u praksi se kod pojedinog djeteta može raditi o različitim teškoćama u funkcioniranju – primjerice: burne reakcije i ispadi u ponašanju, ekstremna izbirljivost u jelu, osjetljivost na buku, nerazumijevanje uputa, teškoće kod prijelaza iz jedne aktivnosti u drugu